

Walory przyrodnicze i kulturowe Rogalińskiego Parku Krajobrazowego w kontekście unikatowej sieci zadrzewień śródpolnych na jego terenie

Konferencja

pn. „Zadrzewienia na obszarach wiejskich dla ochrony
bioróżnorodności i klimatu
– jak integrować społeczności lokalne wokół tych
działań”

Poznań, dnia 16 października 2017 r.

Narodowy Fundusz Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wydarzenie jest realizowane w ramach projektu „Zadrzewienia śródpolne dla ochrony bioróżnorodności i klimatu” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Kornelia Kniota
Zespół Parków Krajobrazowych
Województwa Wielkopolskiego

Rogaliński Park Krajobrazowy

- Rok utworzenia: 1997
- Powierzchnia: 12 682,7 ha
- Położenie: powiat poznański, gminy: Kórnik, Mosina; powiat śremski: gminy: Brodnica, Śrem
- Położenie fizycznogeograficzne: Kotlina Śremska, Poznański Przełom Warty, Równina Wrzesińska

Cele ochrony

- Zachowanie jednego z największych w Europie skupisk dębów szypułkowych;
- Zachowanie unikatowej rzeźby terenu z licznymi starorzeczami Warty na terasie zalewowej i nadzalewowej;
- Ochrona unikalnego krajobrazu łągów nadwarciańskich

Inne formy ochrony przyrody na tym terenie

- 2 obszary Natura 2000: Ostoja Rogalińska PLB300017, Rogalińska Dolina Warty PLH300012 ;
- 2 rezerваты przyrody: Goździk Siny w Grzybnie, Krajkowo;
- Użytki ekologiczne: Bobrzysko, Jeziorko, Potop, Żówiniec;
- Pomniki przyrody – w tym 7 grup dębów szypułkowych i bezszypułkowych położonych na terasie zalewowej oraz wysoczyźnie morenowej nazwane „dębami rogalińskimi”

Walory przyrodnicze

- 16 siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy siedliskowej
- 220 gatunków ptaków, wśród których do najcenniejszych należą związane z dojrzałymi drzewostanami dzięcioł zielony, dzięcioł średni i dzięcioł czarny, gniazdująca na starorzeczach rybitwa czarna oraz objęte ochroną strefową bocian czarny, kania ruda, kania czarna i bielik.
- 288 gatunków chrząszczy, z których najcenniejsze to: kozioróg dębosz (jest to jedno z najważniejszych miejsc bytowania tego gatunku w skali kraju), pachnica dębowa, kwietnica okazała oraz tęgosz rdzawy.

Walory przyrodnicze

- 40 gatunków ssaków, reprezentowanych m.in. przez związane ze środowiskiem ziemnowodnym: bobra europejskiego, wydrę europejską, karczownika ziemnowodnego i rzęsorka rzeczka.
- 730 gatunków roślin naczyniowych, z których najcenniejsze to: fiołek mokradłowy, goryczka wąskolistna, goździk pyszny, goździk siny, groszek błotny, kosaciec syberyjski, kruszczyk błotny, nasięźrzał pospolity, czosnek kątowaty, selernica żytkowana, starodub łąkowy.

Czerwończyk nieparek

Starodub łąkowy

Czosnek kątowny

Kruszczyk błotny

Goździk siny

Dudek

Dzięcioł zielony

Kania ruda

Kozioróg dębosz

- Jedna z najsilniejszych populacji tego gatunku w kraju
- Liczebność nie mniejsza niż 1000 osobników
- Największe skupisko znajduje się w dolinie Warty między Rogalinkiem a Rogalinem
- Znaczna liczebność stwierdzona również w rezerwacie Krajkowo

Kozioróg dębosz

Pachnica dębowa

Dęby rogałińskie

- Nazwa największego skupiska starych dębów w Polsce i prawdopodobnie jednego z największych w Europie.
- Pozostałość dawnych lasów łągowych zaliczanych do zespołu *Fraxino-Ulmetum* – łągu jesionowo-wiązowego
- Pierwsza inwentaryzacja przeprowadzona w okresie międzywojennym przez Józefa Karpińskiego – studenta botaniki Uniwersytetu Poznańskiego – opisał on wtedy 510 dębów rosnących w okolicach Rogalina.
- Ostatnia inwentaryzacja terenowa wykazała obecność 964 drzew o wymiarach powyżej 300 cm.

Michał Gorstkin-Wywiórski "Łąki nad Wartą w Rogalinie" (1907 r.)

Michał Gorstkin Wywiórski "Stare dęby na łąkach w Rogalinie" (1907 r.)

Michał Gorstkin Wywiórski "Stare dęby w parku w Rogalinie" (1907)

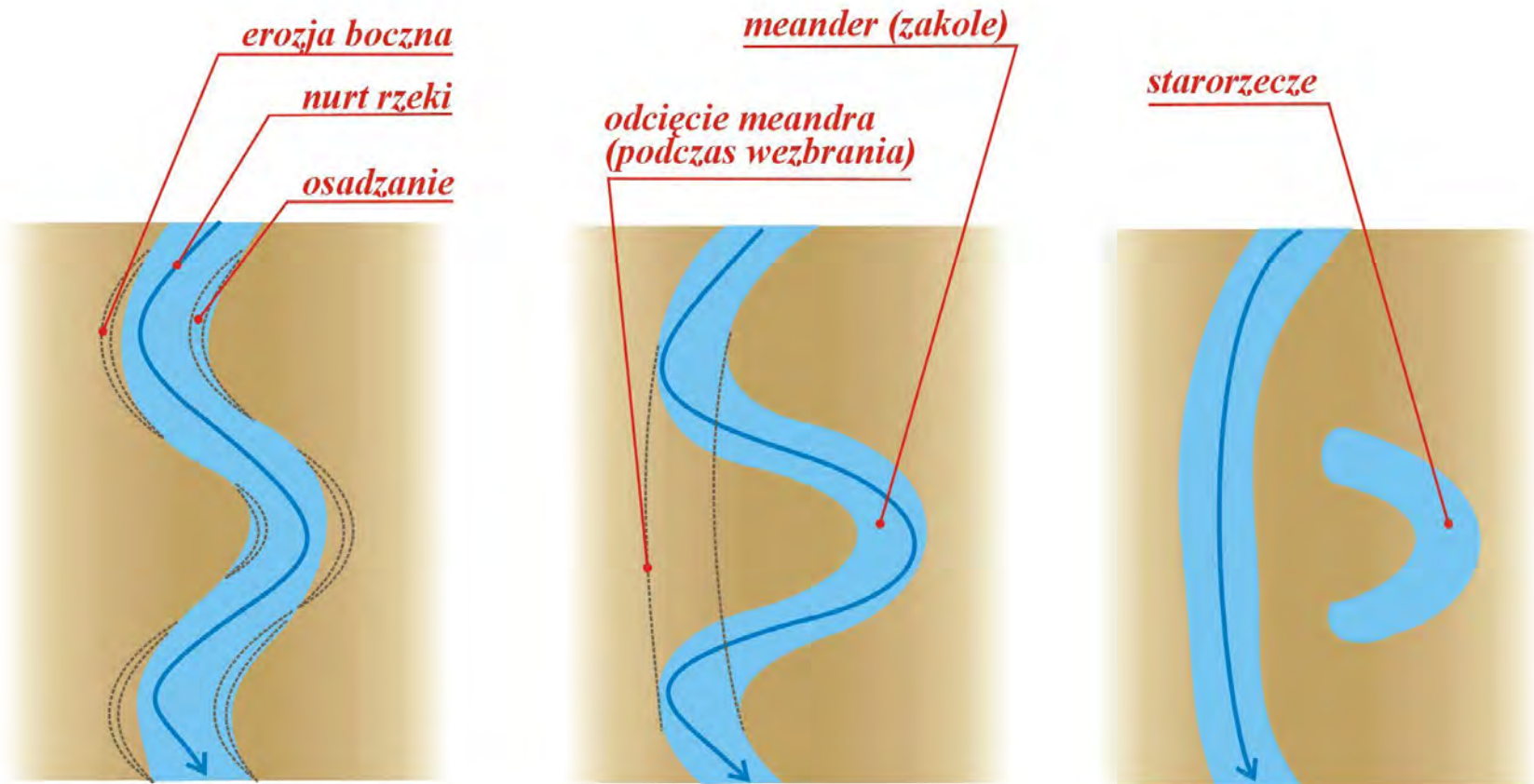

Starorzeczka Warty

- Luźna budowa geologiczna i nizinny charakter Warty sprzyjały meandrowaniu;
- Największe zagęszczenie starorzeczy w całym biegu Warty;
- 35 z nich ma charakter trwałe;
- Największe – Świąconka (8 ha), najgłębsze – Tuchoń (7 m);
- Czynnikiem zapewniającym trwałość – przepływ wód powodziowych.

EROZJA BOCZNA

erozja boczna jest to podcinanie i rozmywanie brzegów koryta przez nurt rzeki, prowadzi do powstawania meandrow i starorzeczy

łęg wierzbowo-topolowy

Bóbr europejski

Ochrona i tworzenie zadrzewień
śródpolnych w rejonie Rogalina

- zadrzewienia pasowe (7 sztuk, łącznie ok. 5 km długości)
- aleje – łącznie ok. 2 km długości
- zadrzewienia kępowe – 20 sztuk
- łącznie posadzono około **25 tysięcy drzew**

Wypas owiec jako metoda utrzymania ekstensywnych zbiorowisk łąkowych

Ochrona okazalnych, w tym pomnikowych drzew przed zgryzaniem ich przez bobry

- Poważne zagrożenie dla drzew o wymiarach pomnikowych, stanowiących o wyjątkowości tego terenu oraz stanowiących cel ochrony Parku
- Negatywny wpływ na populacje zwierząt związanych ze starymi, zamierającymi drzewami
- Zabezpieczanie najcenniejszych i najbardziej narażonych na zgryzanie i drzew stalową siatką jako jedyna skuteczna metoda ich ochrony

Majątek Rogalin

- Wokół parku pałacowego, na powierzchni ok. 600 ha, rozciąga się majątek ziemski, istniejący od XIV wieku. W roku 1766 zakupiony przez hrabiego Kazimierza Raczyńskiego stał się najświetniejszą rezydencją zasłużonego rodu hrabiów Raczyńskich herbu Nałęcz.
- Spośród wielu gospodarstw, które należały do rodziny Raczyńskich, majątek Rogalin obecnie jest jedynym w rękach założonej przez Edwarda hr. Raczyńskiego, prezydenta RP na uchodźstwie, Fundacji im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu. Zarządza nim spółka z o.o. „Majątek Rogalin”, która od 1993 r. dzierżawi gospodarstwo, zabrane w 1945 r. prawowitym właścicielom, od Agencji Nieruchomości Rolnych.
- Majątek Rogalin zajmuje się produkcją roślinną, głównie zbóż, rzepaku i buraków cukrowych. Hoduje owce i konie. Zaopatruje w wodę okoliczne wsie. Rolnictwo nie jest jednak celem samym w sobie. Za jego pomocą utrzymywany jest odwieczny, rolniczy i wiejski charakter tego pięknego miejsca.

Dziękuję za uwagę

